

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023 – 2025

Rok akademicki 2023/2024; 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Warsztaty metodyczne
Kod przedmiotu	XB ₄
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Badań nad Literaturą i Edukacją Polonistyczną
Kierunek studiów	filologia polska
Poziom studiów	studia drugiego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	pierwszy rok/pierwszy semestr; drugi rok/trzeci semestr
Rodzaj przedmiotu	przedmiot w zakresie specjalności nauczycielskiej
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr hab. prof. UR Dorota Karkut
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. prof. UR Dorota Karkut, dr hab. prof. UR Elżbieta Mazur, dr hab. prof. UR Agata Kucharska-Babula, dr Danuta Hejda, dr hab. prof. UR Tadeusz Półchłopek

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Se- mestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	ZW – zaj. warszt.	Liczba pkt. ECTS
1								30	3
3								20	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wybór specjalności nauczycielskiej.
----

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przygotowanie teoretyczno-praktyczne do pracy w charakterze nauczyciela szkoły ponadpodstawowej. Ukazanie interdyscyplinarnego charakteru języka polskiego jako przedmiotu nauczania w szkole średniej. Zaznajomienie z warsztatem pracy nauczyciela –wewnątrzszkolne systemy oceniania z przedmiotów i z zachowania, indywidualne kryteria oceniania.
C2	Kształcenie umiejętności operowania zdobytą wiedzą. Zapoznanie z praktycznymi aspektami scalania treści kształcenia w procesie zdobywania kompetencji językowych.
C3	Zaznajomienie z trybem oceniania – hospitacja diagnozująca jako narzędzie szkolnego nadzoru pedagogicznego.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Student/ka <ul style="list-style-type: none"> • ma uporządkowaną wiedzę merytoryczną i metodologiczną z zakresu nauczania języka polskiego	NW4; NW15;
EK_02	Student/ka <ul style="list-style-type: none"> • umiejętnie wykorzystuje wiedzę z zakresu literatury i języka polskiego w nauczaniu języka ojczystego; • projektuje ciekawe scenariusze lekcji nauczania języka polskiego.	NU2; NU8; NU15;
EK_03	Student/ka <ul style="list-style-type: none"> • potrafi pracować w zespole; • rozumie potrzebę dalszego samokształcenia i rozwoju zawodowego.	NK1; NK6;

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

B. Problematyka zajęć warsztatowych

Treści merytoryczne
Zajęcia organizacyjne: charakterystyka przedmiotu, zapoznanie z programem, literatura przedmiotowa, warunki zaliczenia.
Model zawodowy nauczyciela w szkole. Awans zawodowy nauczyciela polonisty i wymagana dokumentacja.
Warsztat pracy nauczyciel-polonisty, ewaluacja pracy ucznia i nauczyciela.

Podstawa programowa dla szkół ponadpodstawowych, programy nauczania i wybór podręczników dla cyklu kształcenia
Metody, techniki i formy nauczania języka polskiego w szkole ponadpodstawowej. Zagadnienie aktywności i aktywizacji.
Szkolna interpretacja tekstu
Konspekt lekcji języka polskiego (konceptje dydaktyczne, taksonomia celów, obudowa metodyczna konspektu). Powtórzenie materiału.
Kontrola osiągnięć uczniów-plany wynikowe a indywidualne kryteria oceniania z przedmiotu.
Praca nad wybranymi formami wypowiedzi w szkole ponadpodstawowej
Zróżnicowanie społeczne i językowe uczniów - teoria dwóch kodów, język ucznia w szkole, odmiana mówiona i pisana. Funkcja ćwiczeń w mówieniu i pisaniu.
Metody kształcenia sprawności językowej.
Rodzaje ćwiczeń kształcących sprawność językową: a) ćwiczenia słownikowo-frazeologiczne, b) ćwiczenia gramatyczno-stylistyczne, c) ćwiczenia kompozycyjne.
Prace pisemne –integracja treści kształcenia językowego, literackiego i kulturalnego.
Reedukacja w procesie osiągania kompetencji polonistycznych w szkole ponadpodstawowej.
Integracja w nauczaniu ortografii i interpunkcji.
Elementy pomiaru dydaktycznego: typologia zadań, budowanie kartoteki sprawdzianu, konstrukcja zadań zamkniętych i otwartych).
Wewnątrzszkolne sprawdziany oceniania kompetencji językowych ucznia.
Wybrane koncepcje pracy nad tekstem literackim w szkole. Integracja literatury z innymi dziedzinami sztuki.
Metody pracy, typy i wzorce budowy lekcji z zakresu kształcenia literackiego i kulturalnego.
Kształcenie kompetencji czytelniczych a egzaminy i sprawdziany wewnątrzszkolne i zewnętrzne.
Edukacja medialna w szkole.
Sprawność językowa uczniów a blok przedmiotów humanistycznych.
Opracowanie scenariuszy lekcji.

3.4 Metody dydaktyczne

zajęcia praktyczne, dyskusja, projekty lekcji

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć kolokwium	ZW
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć scenariusze lekcji	ZW
EK03	obserwacja w trakcie zajęć	ZW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywne uczestnictwo w zajęciach, zaliczenie kolokwium z problematyki omawianej na zajęciach i opracowanie scenariuszy lekcji języka polskiego z wykorzystaniem wybranych metod nauczania.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	50(30+20)
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	20 (10+10)
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: przygotowanie do zajęć, studiowanie literatury metodycznej, napisanie scenariuszy zajęć, przygotowanie prezentacji multimedialnej	80 (40+40)
SUMA GODZIN	150
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	6 (3+3)

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	–
zasady i formy odbywania praktyk	–

7. LITERATURA

Literatura podstawowa

E. Awramiuk, *Słowniki ortograficzne w kształceniu językowym*, [w:] *Z problematyki kształcenia językowego*, t. V, pod red. E. Awramiuk, Białystok 2014.

Bednarkowa W., *Ostoń przed stopniami. O szkolnym ocenianiu*, Kraków 2000.

Biernacka A., *Fascynacje czytelnicze* [w:] *Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus- Sitarz, Kraków 2005.

Biernacka D., *Od słowa do działania. Przegląd współczesnych metod kształcenia*, Warszawa 2001.

Bortnowski S., *Jak uczyć poezji?* Warszawa 1991.

Bortnowski S., *Kłopoty z klasyfikacją metod nauczania*, [w:] *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus- Sitarz, Kraków 2004.

Brophy J., *Motywowanie uczniów do nauki*, tłum. K. Kruszewski, Warszawa 2002.

Drabarek B., Rowińska A., Stachowicz A., *Szkolna analiza tekstów kultury*, Warszawa 2000

- Dyduch B., *Między słowem a obrazem*, Kraków 2007.
- Czajkowska I., Herda K., *Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w szkole*, Warszawa 1989.
- Dereń A. i in., *Nowa Szkoła. Integracja międzyprzedmiotowa*, Warszawa 1998.
- Gallagher K., *Jak zachęcać do czytania?*, tłum. M. Pagińska, Gdańsk 2007.
- Huget P., *Od dzieciństwa do młodości. Psychologiczno-pedagogiczne podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, Kraków 2007.
- Huget P., *Terapia specyficznych trudności w nauce czytania i pisania – zajęcia korekcyjno – kompensacyjne*, [w:] *Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus - Sitarz, Kraków 2005.
- Janus – Sitarz A., *Lekcje teatru*, Kraków 1999.
- Janus – Sitarz A., *Uczyć dla lektury*, „Polonistyka” 2003, nr 10.
- Jaworski M., *Metodyka nauki o języku polskim*, wyd. 3 zm. Warszawa 1991.
- Kompetencje szkolnego polonisty. Szkice i artykuły z metodyki*, red. B. Chrzęstowska, cz.I, Warszawa 1995, cz. II, Warszawa 1997.
- Kwiatkowska-Ratajczak M., *Metodyka konkretna. O wybranych problemach zawodowego kształcenia nauczycieli polonistów*, Poznań 2002.
- Lasota I., *Tespis-ek w szkole, czyli jak i po co bawić się z dziećmi w teatr*, Kraków 2007.
- Marzano R. J., Paynter, D. E., *Aktywne doskonalenie pisania i czytania. Zbiór ćwiczeń i zadań*, Gdańsk 2003.
- Nagajowa M., *Kształcenie języka ucznia w szkole podstawowej*, Warszawa 1985.
- Nagajowa M., *Sztuka dobrego pisania i mówienia*, Warszawa 2003.
- Niemierko B., *Ocenianie szkolne bez tajemnic*, Warszawa 2002.
- Niedoszytko M, Tomaszewicz – Kowalska A., *Testy i ćwiczenia*, Warszawa 2009.
- Nolting H.P., *Jak zachować porządek w klasie*, Gdańsk 2004.
- Nowak E., *Cele edukacji polonistycznej*, [w:] *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
- Nowak E., *Zabawa jako wprowadzenie do rozumienia tekstu literackiego*, [w:] *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus – Sitarz, Kraków 2004.
- Pilch A., *Problemy integracji literatury i malarstwa w szkole. Nauka czytania obrazu*, [w:] *Przygotowanie ucznia do odbioru różnych tekstów kultury*, pod red A. Janus – Sitarz, Kraków 2004.
- Polański E., *Dydaktyka ortografii i interpunkcji*, Warszawa 1987.
- Półchłópek T., *Edukacja czytelnicza i medialna w pracy nauczyciela*, „Dydaktyka” 2014, nr 9.
- Rusek M., *Lekcje polskiego – typy i struktura*, [w:] *Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty*, pod red. A. Janus-Sitarz, Kraków 2004.
- Staszek G., Staszek J., *Media zmieniają nasze życie: program ścieżki czytelniczej i medialnej na drugi i trzeci etap edukacyjny*, ODN Nowy Sącz 2000.
- Stróżyński K., *Ocenianie szkolne dzisiaj. Poradnik dla nauczycieli*, Warszawa 2003.
- Uryga Z., *Godziny polskiego. Z zagadnień kształcenia literackiego*, Warszawa-Kraków 1996.
- Wójcik J., *Nauka ortografii i interpunkcji*, Warszawa 1991.
- Zbróg P., *Wojna o kształcenie językowe. Praktyczny model*, Kielce 2005.

Literatura uzupełniająca:

Wokół szkoły i nauczyciela. Skrypt dla studentów filologii polskiej, red. H. Wiśniewska i J. Plisiecki, Lublin 1995.

Z problematyki kształcenia językowego, literackiego i kulturowego. Materiały pomocnicze dla nauczycieli i studentów filologii polskiej, pod red. A. Grochulskiej i E. Polańskiego, Piotrków Trybunalski 2000.

Z uczniem pośrodku. Podmiotowa dydaktyka literatury, języka, kultury, red. Z. Budrewicz, M. Jędrychowska, Kraków 1999.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

1. Omówienie podstawy programowej do języka polskiego dla szkół ponadpodstawowych
  - Wioletta Kozak, Renata Bryzek, *Vademecum nauczyciela. Wdrażanie podstawy programowej w szkole ponadpodstawowej*, ORE Warszawa 2019.
2. Analiza programu nauczania *Ponad Słowami*, NOWA ERA i rozkładów materiału.
3. Analiza podręczników do języka polskiego dla szkół ponadpodstawowych *Ponad Słowami*, NOWA ERA
4. Zapoznanie z materiałami metodycznymi dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych dostępnymi w ORE:
  - *Vademecum nauczyciela – materiały. Język polski*(tu: rozdział *Między rozprawką a esejem*).
  -
5. Wypowiedź argumentacyjna, szkic krytyczny, esej i rozprawka na maturze.
  - Wioletta Kozak, Renata Bryzek, *Vademecum nauczyciela. Wdrażanie podstawy programowej w szkole ponadpodstawowej. Wskazówki metodyczne*. ORE Warszawa 2019.
6. Kształcenie umiejętności redagowania rozprawki w liceum i technikum:
  - Jak przygotować i napisać rozprawkę maturalną? Poradnik IBE*, Warszawa 2014. Oprac. W Bobiński, A. Brożek, W. Kozak.
  - *Uczymy się redagować rozprawkę*. Platforma edukacyjna MEiN.
7. Ocenianie przykładowych rozprawek maturalnych, zasady i kryteria oceny.
8. Analiza poezji na maturze
  - Wszystko jest poezja* pdf. ORE
9. Elektroniczne zasoby edukacyjne do kształcenia literackiego, językowego i kulturowego.
  - Wyszukane przez studentów zasoby sieciowe (e-booki, serwisy edukacyjne, blogi, vlogi, kanały edukacyjne YouTube) dotyczące języka polskiego w szkole ponadpodstawowej.
  - Polcyn S., Michniuk A., Popularyzacja lektur szkolnych na portalach społecznościowych na przykładzie strony „Kamienie na szaniec” na portalu Facebook, „e-mentor” 2014, nr 3 (55), s. 31–37.-
10. Nauczanie zdalne – wyzwanie dla nauczyciela i ucznia.
  - Kształcenie na odległość – poradnik dla szkół*. MEN, ORE
  - Nauczanie zdalne – poradnik dla nauczycieli*. MEN.
11. Ocenianie w pracy nauczyciela polonisty.
  - Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego w liceum i technikum (przykładowe propozycje zawarte (na stronach szkół Podkarpacia, np. LO Kolbuszowa, Przedmiotowe zasady oceniania 4 LO Rzeszów).

6. Propozycje metodyczne – wokół książki Jacka Hołuba, *Żeby umarło przede mną. Opowieści matek niepełnosprawnych dzieci.*